

94. møde.

Torsdag den 28. april kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov for Færøerne om offentlig forsorg,

forslag til lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m. v.

og

forslag til lov for Færøerne om børneforsorg.

Valgt blev: *Dupont, Erhardt Andersen, Andreas Hansen, Hjortnæs, Evald Kristensen, Th. Mikkelsen, Astrid Skjoldbo, Helge Larsen, Sandau, Johan Poulsen, Søren Andersen, Gideon, Ladefoged, Lorentzen, Asger Jensen, Hanne Budtz og Gertie Wandel.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 11 medlemmer til det i lov nr. 342 af 23. december 1959 om det civile beredskab omhandlede folketingsudvalg.

(Jfr. tidenden sp. 4911).

Valgt blev: *Ove Hansen, Frode Jakobsen, Axel Ivan Pedersen, Edel Saunte, A. C. Normann, Kristian Kristensen, Erik Eriksen, Sønderup, Vagn Bro, Poul Sørensen og Thestrup.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer af lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 5099).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Kaj Andresen: Udvalget har siden anden behandling holdt et møde, og jeg skal på det samlede udvalgs vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 114 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning angående ændringer i lov om landbrugsejendomme og i ligningsloven [af Fuglsang m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 3553, fremsættelsen i tidenden sp. 4733).

Sagen sattes til forhandling.

Landbrugsministeren (Skytte): Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning indeholder i punkt 1 en opfordring til at foretage ændringer i lov om landbrugsejendomme, således at adkomst på en landbrugsejendom ikke må erhverves af selskaber, foreninger, legater, stiftelser el. lign. Hertil er at bemærke, at der allerede er lovgivet herom ved lov nr. 127 af 16. april 1957 om sammenslutningers og institutioners landbrugsjord. Efter denne lov er selskaber, foreninger og andre sammenslutninger samt legater, stiftelser og andre selvejende institutioner i almindelighed udelukket fra at erhverve adkomst på landbrugsejendomme, medmindre erhvervelsen

[Landbrugsministeren.]

overvejende sker til udnyttelse af særlige forekomster i jorden eller til udnyttelse til andre i loven nærmere angivne særlige formål.

I forslaget punkt 1 er tillige rejst spørgsmål om gennemførelse af et forbud mod erhvervelse af adkomst på en landbrugsejendom for personer, der ikke selv vil drive ejendommen og lade dennes drift være hovederhverv, og i forslaget punkt 2 er der rejst spørgsmål om en begrænsning i adgangen for ikke-landmænd til at fradrage underskud ved landbrugsvirksomhed i anden indtægt.

Med hensyn til begge disse spørgsmål skal jeg bemærke, at den landbokommission, som blev nedsat for nylig, blandt sine opgaver har taget bl. a. spørgsmålene om jordlovgivningen, om ejendomsstrørelsen og om besiddelsesformer op til undersøgelse. Det må forventes, at kommissionen herunder vil drøfte de spørgsmål, som de ærede forslagsstillere her har peget på.

En begrænsning i adgangen for ikke-landmænd til at fradrage underskud ved landbrugsvirksomhed i anden indtægt har allerede været taget op til overvejelse i forbindelse med behandlingen af den senest gennemførte lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. Som det fremgår af betænkningen fra folketingsudvalget vedrørende ligningsloven for skatteåret 1960-61, har man i udvalget drøftet mulighederne for at indføre en begrænsning i adgangen for ikke-landmænd til at fradrage underskud ved landbrugsvirksomhed samt — under hensyn til vanskeligheden ved at finde frem til regler, der kan praktiseres — muligheden for at give almindelige regler, altså gældende for alle skatteydere, om en vis begrænsning i retten til at fradrage underskud ved landbrugsvirksomhed i skatteyderens øvrige indtægt. Den daværende finansminister har givet udvalget tilsagn om inden fremsættelsen af forslag til ligningslov for skatteåret 1961-62 at lade foretage en undersøgelse af mulighederne for en praktisk løsning af spørgsmålet.

Der vil altså blive foretaget en indgående undersøgelse af muligheden for en skattemæssig begrænsning som den i punkt 2 i

det foreliggende forslag til folketingsbeslutning omhandlede.

Finansministeren, der har anmodet mig om på hans vegne at besvare de to spørgsmål i forslaget til folketingsbeslutning, der henhører under finansministeriets område, og jeg er enige om, at en sådan undersøgelse er nødvendig, og at resultatet af denne undersøgelse må afventes, inden man kan gå videre med sagen.

Ordføreren for forslagsstillerne (Fuglsang): Da vi i marts måned behandlede lovforslaget om udlån til statshusmandsbrug, rejste jeg over for den højtærede landbrugsminister netop spørgsmålet om det tiltagende køb af landbrugsejendomme, der finder sted fra ikke-landbrugeres side; dengang gav den højtærede minister i hvert tilfælde udtryk for, at han var klar over, at der var problemer, som burde løses, og, så vidt jeg kan bedømme det, også udtryk for en stærkere vilje til mere konkret at søge en løsning, end jeg kunne spore i den højtærede ministers udtalelser i dag. Den højtærede minister har jo selv netop redegjort for tankerne i vort her foreliggende forslag. Den højtærede minister mente at kunne henvise løsningen til den kommission, som for tiden arbejder med landbrugets problemer. For mig at se trænger spørgsmålet sig imidlertid så stærkt på, at det ikke går an at vente, til denne kommission, muligvis først ad åre, har afsluttet sit arbejde og nået et eller andet resultat. Det er jo sådan — det viser statistikken og andre oplysninger — at for hver dag, der går, er der stadig flere ejendomme og stadig mere landbrugsjord, som går fra landbrugserhvervets egne udøvere over på fremmede hænder, og det er netop for at fremskynde en lovgivning til værn mod denne udvikling, at vi har fundet det rigtigt at fremsætte det forslag til beslutning, som nu foreligger. Sagen er jo, at der ikke alene foregår et sådant opkøb fra ikke-landbrugeres side, men disse opkøb viser i de seneste år en endog meget stærk stigning, hvilket især er tilfældet for de største, men i øvrigt også for de mindste ejendommers vedkommende.

Hvad de største ejendomme angår, dem med over 12 tdr. hartkorn, så købtes af

[Fuglsang.]

dem, der omsattes i fri handel i femåret 1949-53, de 27 pct. af ikke-landmænd. I det følgende femår, 1953-58, var dette antal steget til 34 pct., en stigning på 26 pct. I året 1958 var denne udvikling yderligere taget til, sådan at procenten formentlig ligger på omkring 43-44, og uden at turde garantere for tallene har jeg for 1959 set opgivet, at af hver 5 af disse største ejendomme, der omsattes i fri handel, blev de 4 opkøbt af ikke-landbrugere.

Tager man den følgende landbrugsstørrelse, ejendomme fra 8 til 12 tdr. hartkorn, viser der sig også her en stærk stigning, hvorimod noget sådant ikke er tilfældet for almindelige gårde. Først når man kommer længere ned, til husmandsbrugene, indtræder der igen et stærkt stigende køb fra ikke-landmænds side.

Det er afgjort en ganske urimelig og en farlig tendens, at store landbrugsarealer — det drejer sig i vidt omfang om de gode jorder — beslæglægges af pengestærke kredse fra andre erhverv i spekulationsøjemed. Og ganske givet foregår der jo også, uden at jeg kender de konkrete tal, opkøb fra udenlandske kredse. Jeg gjorde i sin tid under debatten om markedsplanerne opmærksom på de erfaringer, der er gjort i andre lande, og fremhævede, at denne udvikling meget let kunne komme til at tage til.

Derfor ville jeg i og for sig finde det naturligt, om statistisk departement foretog undersøgelser af dette forhold, ligesom jeg vil finde det rimeligt, uden at komme nøjere ind på det her, at man fandt frem til lovmæssige foranstaltninger for at sikre, at dansk jord blev forbeholdt borgere med dansk indfødsret. Men det, at jord glider over på ikke-landmænds hænder, mens f. eks. udstykningen går i stå og man fra reaktionære partiers side henviser oprettelsen af statshusmandsbrug til landvindingsområder o. s. v., er kun den ene side af den udvikling, vi er inde i. Sagen har andre sider.

Disse byboere, hvis faktiske indkomster står i skærende modsætning til deres snak om manglende investeringsevne på grund af arbejdsløsheder og skatter, har vist sig i stand til at betale mere, end landmænd

i almindelighed selv er i stand til at betale. De faktisk betalte priser pr. tønde hartkorn opgives for de største ejendomme i femåret 1954-58 til rundt 36.000 kr., hvor det drejer sig om salg til landmænd, men til ca. 41.825 kr., hvor det drejer sig om salg til ikke-landmænd. Jeg er klar over, at en sådan sammenligning selvfølgelig må tages med et vist forbehold, men tendensen kan vist ingen være i tvivl om, nemlig at ikke-landmænds meget ofte spekulationsprægede opkøb driver ejendomspriserne op i en højde, som ikke mindst de unge, der dog har dygtiggjort sig ved landbrugserhvervet med køb af egen ejendom for øje, ikke er i stand til at betale, og videre, at jordens prisniveau i det hele kunstigt drives op på en usund måde, der gør det svært for de unge, der skal starte blot med deres egne sammen sparede midler, at få en bedrift. Endelig er der en ting til, som vel nok spiller en rolle nu, da spørgsmålet om vurdering og ejendomsskatter er til diskussion, og det er, at disse kunstigt opskruede priser naturligvis ikke kan undgå at påvirke vurderingerne i opadgående retning.

Det er alle disse grunde, jeg mener der er for, at der bør gribes ind uden hensyn til røster fra enkelte landmænd, som uden at tænke på helheden selvfølgelig gerne vil sælge og opnå den højest mulige pris til fordel for sig selv.

Den højtærede minister udtrykte i marts måned som sin mening, at den løsning, der også efter hans mening dengang burde findes, ikke burde gå ud over erhvervsfriheden. Rent bortset fra, at de rige byboers betalingsevne om ikke formelt så dog reelt begrænser erhvervsfriheden for mange af landbrugets egne unge og derved tvinger dem til at forlade erhvervet, er jeg enig med ministeren i, at bestemmelserne ikke bør gøres så stramme, at de hindrer en borger i faktisk og reelt at skifte erhverv, altså opgive en eller anden stilling eller virksomhed i byen eller uden for landbruget og gå over til at hellige sig landbruget som erhverv. Men det, som sker, og det, som vi mener bør hindres, er, at personer i et eller andet øjemed opkøber landbrugsejendomme, som de driver eller rettere i praksis lader drive ved siden af deres andet og egentlige erhverv. Ikke mindst finder jeg dette

[Fuglsang.]

umoralsk, hvor det sker af skattefidusmæssige grunde. At noget sådant sker, er almindelig kendt. Jeg er klar over, at da man behandlede ligningslovforslaget, var man også inde på dette spørgsmål, og jeg har for øvrigt med vilje lagt teksten i vort forslag så tæt op ad udtalelserne i betænkningen fra dengang, som jeg kunne. Det er jo sådan, at takket være de overmåde gunstige afskrivningsregler kan et landbrug såre let komme til at opvise et regnskabsmæssigt underskud. Jeg behøver bare at henvise til statistikkens såre talende tal i den retning. Det er i sig selv uretfærdigt, men dobbelt grelt bliver det, når byboerne bruger disse såkaldte underskud til at nedbringe deres skattemæssige indkomster overhovedet. Det kan ikke være meningen, ej heller med de gennemførte afskrivningsregler.

Det er dette, vi under de foreliggende konkrete betingelser foreslår at sætte en stopper for gennem de af os foreslåede ændringer i ligningsloven. Hvordan disse foranstaltninger så kan gennemføres, er noget, som jeg mener regeringen med den sagkundskab, den råder over, bør tage stilling til. Men vi kan vistnok være enige om, at noget må der gøres, og derfor vil jeg anbefale det høje ting, at man stemmer for det forslag til folketingsbeslutning, vi har fremsat.

Hermed sluttede forhandlingen.

På begæring af *Carl Petersen* foretoges afstemning over sagens overgang til anden (sidste) behandling.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling

nægtedes med 103 stemmer mod 5; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Forslaget til folketingsbeslutning var hermed bortfaldet.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Ragnhild Andersen* har meddelt mig, at hun ønsker til handelsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder handelsministeren ikke anledning til nu, hvor vi står over for 15 års dagen for Danmarks befrielse, at foreslå den restgæld eftergivet, som sømænd eller deres enker stadig må afdrage på fra besættelsesårene?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om lodsvæsenet har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 3. maj kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Fremsættelse af lovforslag.*

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om børns retsstilling.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Faderskabssager).

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om eftergivelse af kommunehjælp og om ekstraordinær adgang til folkepension samt om forhøjelse af hædersgaver.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 13²⁵.

95. møde.

Tirsdag den 3. maj kl. 14.

Formanden: I skrivelse af 29. april meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om sømandsskat og

forslag til lov om ændring i lov om omsætningsafgift af chokolade- og sukkervarer m. m.

I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter og

forslag til lov om ekspropriation til anlæg af et statshospital i Thorshavn.

I skrivelse af gårds dato meddeler ministeren for offentlige arbejder, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om udbygning af det store københavnske S-banenet og om forarbejder for tunnelbaneanlæg i København og Frederiksberg.

Medlem af folketinget Peter Jørgensen har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder indenrigsministeren det rimeligt, at det nye præparat Lamaryl koster 94 kr. 15 øre for 100 stk., medens det, når det sælges i for eksempel 50 stk. portioner, koster 66 kr. 50 øre?“

Medlem af folketinget Fulgsang har meddelt mig, at han ønsker til udenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil udenrigsministeren give folketinget en redegørelse i anledning af henvendelsen fra den øverste sovjet den 15. januar i år?“

Medlem af folketinget Lannung har meddelt mig, at han ønsker til udenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Under henvisning til Europaforsamlingens opfordringer til medlemslandene

om at fremme ratifikationen af konventioner, som de — i visse tilfælde for længst — har underskrevet, spørges, om udenrigsministeren vil oplyse, hvornår de af Danmark underskrevne, men endnu ikke ratificerede konventioner, specielt konventionerne om bosættelse og udlevering, kan ventes ratificeret, og hvad sagen beror på for de enkelte konventioners vedkommende, samt om og i bekræftende fald hvornår man agter at underskrive de i årene 1957-59 vedtagne, af Danmark endnu ikke tiltrådte Europarådskonventioner.“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

I skrivelse af 30. f. m. anmoder ministeren for Grønland om, at der må blive valgt et nyt medlem af folketingets Grønlandsudvalg i stedet for boligminister Carl P. Jensen.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Philip): Jeg skal for det høje ting fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om sømandsskat.*

Efter de gældende regler svarer de af sømandsskatteloven omfattede personer en særlig sømandsskat af deres indtægt om bord. Denne skat træder for indtægten om bord i stedet for indkomstskat til stat og kommune, herunder kirkelige afgifter, samt folkepensionsbidrag. Skatten beregnes efter den i juni 1959 gennemførte ændring af sømandsskatteloven for året 1960 efter skalaer, der er udformet således, at sømandsskatten på det nærmeste svarer til indkomstskatten i land for skatteåret 1959-60 for en i Københavns kommune bosat skatteyder. Der er dog også taget hensyn til, at de særlige personfradrag ved beregning af kommuneskat i byerne og bymæssige kommuner fra og med skatteåret 1960-61 er forhøjet til 4 000 kr. for forsørgere og 2 500 kr. for andre skatteydere.

Ved udskrivningsloven vedrørende indkomst- og formueskat til staten for skatteåret 1960-61 er bl. a. de hidtil anvendte indkomstskatteskalaer blevet ændret, idet skatten for samtlige skatteydere er blevet nedsat noget. Endvidere udskrives kom-